

RAADSVOORSTEL

MET BESLUIT

Raadsvergadering	: 30 september 2024
Agendapunt	:
Onderwerp	: Rekenkameronderzoek 'Armoederegelingen nader bekeken'
Portefeuillehouder	: Libbe de Vries

Beetsterzwaag, 2 september 2024

Voorstel

1. De aanbevelingen van de rekenkamer in het onderzoeksrapport 'Armoederegelingen nader bekeken' over te nemen, zijnde:

Aanbeveling 1

Vraag het college inzichtelijk te maken wat de effecten zijn van de huidige minimaregelingen op het besteedbaar inkomen van verschillende groepen inwoners in de gemeente. Laat het college het relateren aan de doelen en de kaders die in de begroting zijn gesteld en aan het gevoerde armoedebeloid. Het college zou hiervoor dezelfde indeling in groepen kunnen hanteren als de commissie sociaal minimum heeft gedaan in rapport II. Vraag het college hierbij ook de huidige bereikcijfers van de minimaregelingen aan te leveren.

Aanbeveling 2

Vraag het college om effecten van minimaregelingen ook inzichtelijk te maken op een kwalitatieve manier door ervaringen van inwoners, ervaringsdeskundigen, gebiedsteams etc op te halen. Deze kwalitatieve data geven kleur aan de kwantitatieve data uit aanbeveling 1.

Aanbeveling 3

Ga als raad, aan de hand van de antwoorden van het college (aanbeveling 1 en 2), met elkaar in gesprek over hoe u vindt dat de minimaregelingen in uw gemeente ingericht zouden moeten zijn. Neem hierbij de kennis uit deze QuickScan mee, die inzichtelijk heeft gemaakt aan welke knoppen u kunt draaien bij de verschillende regelingen. De volgende gesprekspunten zijn daarbij relevant:

- i. Bent u tevreden met wat er met de minimaregelingen wordt bereikt voor de verschillende doelgroepen en samenlevingsvormen en hun specifieke behoeften? Relateer uw mening hierover aan de gestelde beleidsdoelen, zowel lokaal als landelijk.
- ii. Indien nodig, verken met elkaar waar een aanpassing aan de orde is én mogelijk is om de effecten van de regelingen te verbeteren. Laat daarbij ook doorrekenen wat het financiële beslag ervan is en of dat nog binnen de huidige kaders past of dat er nieuw budget vrijgemaakt moet worden.

Aanbeveling 4

Vraag het college om, indien dit nog niet (voldoende) gebeurt, structureel overleg in te richten met andere gemeenten over dit onderwerp. Deze overleggen hebben als doel informatie en inzicht te krijgen en te delen over de inzet van armoederegelingen in andere gemeenten en de beleidseffecten daarvan. Betrek de inzichten die dit oplevert bij periodieke beleidsevaluatie en beleidsverantwoording van dit onderwerp.

2. Het college te verzoeken om uitvoering te geven aan aanbevelingen 1, 2 en 4.
3. Het college te verzoeken om de raad te faciliteren in het uitvoeren van aanbeveling 3.

Inleiding

De rekenkamer Opsterland heeft op 18 juli 2024 het onderzoeksrapport over armoederegelingen aan de raad gestuurd, met als centrale onderzoeksvraag: "Hoe wordt het gemeentelijk armoedebeloid uitgevoerd en hoe is deze uitvoering te beoordelen in termen van rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid?"

Aanleiding voor dit onderzoek is de toenemende armoedeproblematiek. Uit diverse ramingen en rapporten is gebleken dat het percentage inwoners in armoede zou stijgen en dat de gemeente waarin iemand woont een aanzienlijke invloed zou hebben op de mate van inkomensondersteuning.

De QuickScan van de rekenkamer brengt de beschikbare minimaregelingen van de OWO-gemeenten en bijbehorende voorwaarden in kaart, om op die manier de raad een beter inzicht te bieden in de knoppen waar zij aan heeft gedraaid en zou kunnen draaien. Daarnaast is gekeken hoe Opsterland zich verhoudt tot omliggende gemeenten. Samenvattend blijkt dat er in de onderzochte gemeenten verschillend omgegaan wordt met de beleidsvrijheid.

In de bestuurlijke reactie geeft het college aan dat het overwegend positief staat tegenover de aanbevelingen van de rekenkamer en dat deze deels ook gezien kunnen worden als bevestiging of verlengstuk van het huidige beleid.

Wijze van behandelen

De rekenkamer is aanwezig om het rapport toe te lichten en vragen te beantwoorden in de oriënterende raadsbijeenkomst van 16 september 2024. Vervolgens is er in deze vergadering gelegenheid voor eventuele vragen aan het college naar aanleiding van het rapport. In de raadsvergadering van 30 september 2024 neemt de raad vervolgens een besluit.

Beoogd effect en/of resultaat

Een vervolg geven aan de uitkomsten van het onderzoek van de rekenkamercommissie en het optimaliseren van armoedebeleid.

Argumenten

1.1 De rekenkamer is een instrument van en voor de raad

De gemeenteraad heeft een rekenkamer ingesteld ter ondersteuning van de kaderstellende en controlerende taak. De rekenkamer richt zich op rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid en beheer. De rekenkamer van Opsterland is een personele unie met de rekenkamers van Ooststellingwerf en Weststellingwerf, met een externe voorzitter en externe leden. De rapporten die zij schrijft biedt zij aan het college van burgemeester en wethouders aan voor een bestuurlijke reactie. Deze bestuurlijke reactie wordt integraal opgenomen in het rapport. De uiteindelijke ontvanger van het rapport is de gemeenteraad. Het is aan de gemeenteraad om te bepalen in hoeverre de raad zich kan vinden in het rapport, de conclusies en de aanbevelingen. Het is tevens aan de gemeenteraad om te bepalen welke opdracht aan het college wordt meegegeven.

1.2 Het onderzoek is kwantitatief van aard

De rekenkamer heeft in het kader van dit onderzoek geen gesprekken gevoerd met de organisatie. Vanwege de kwantitatieve aard van het onderzoek ontbreekt de nodige context bij de onderzoeksgegevens en is bijvoorbeeld niet te zeggen of de ene gemeente ruimhartiger is dan de andere gemeente. Aanbevelingen 1 en 2 uit het onderzoeksrapport spitsen zich dan ook voornamelijk toe op het verkrijgen van een kwalitatief beeld van de onderzoeksresultaten.

4. Voor een effectieve uitvoering van aanbeveling 3, is in de voorbereiding specifieke kennis van het vakgebied nodig.

Kanttekeningen

1.1 College geeft aan reeds uitvoering te geven aan aanbeveling 4.

De rekenkamer doet de aanbeveling aan de raad om het college te vragen om structureel overleg in te richten met andere gemeenten, met als doel informatie en inzicht te verkrijgen en te delen over de inzet van armoederegelingen in andere gemeenten en de beleidseffecten daarvan. De inzichten die dit oplevert zouden vervolgens betrokken kunnen worden bij de periodieke beleidsevaluatie en beleidsverantwoording. In de bestuurlijke reactie geeft het college expliciet aan dat het al handelt conform deze aanbeveling.

1.2 Nieuwe landelijke ramingen laten een iets gunstiger beeld zien

De in 2022 en 2023 verwachte sterke stijging van zowel het aantal personen in armoede als het aantal kinderen in armoede is in de praktijk op dit moment niet uitgekomen. De rekenkamer benadrukt echter dat er nog wel grote doelen liggen voor de toekomst waarop ingezet moet worden, namelijk het halveren van het aantal mensen in armoede in 2030 (3,15%) ten opzichte van 2015 (6,3%) en het halveren van het aantal kinderen in armoede in 2025 (4,6%) ten opzichte van 2015 (9,1%). Op dit moment zijn beide doelen nog niet behaald; in 2023 lag het percentage mensen in armoede op 4,8% en het percentage kinderen in armoede op 6,2%. Daarom moeten zowel Rijk als gemeente met elkaar in samenhang blijven inzetten op armoede verlagende maatregelen, wil er een kans zijn dat de doelen behaald gaan worden.

Middelen

Niet van toepassing.

SDG's

1. Geen armoede

Evaluatie

Het college doet via de jaarrekening verslag van de voortgang en uitvoering van aanbevelingen van onderzoeken van de rekenkamer Opsterland.

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief rekenkamercommissie Opsterland
2. Onderzoeksrapport

Vertrouwelijke stukken ter inzage gelegd voor raadsleden

geen

De agendacommissie,

De secretaris,

De voorzitter,

Laura Meijer

Andries Bouwman

Team	: Griffie
Behandelend ambtenaar	: Ruerd de Haas
Telefoonnummer	: (0512) 386 299
Emailadres	: griffie@opsterland.nl

Concept raadsbesluit

Raadsvergadering	: 30 september 2024
Agendapunt	:
Onderwerp	: Rekenkameronderzoek armoederegelingen

De raad van de Gemeente Opsterland,

gelezen het voorstel van de agendacommissie d.d. 2 september 2024

besluit:

1. De aanbevelingen van de rekenkamer in het onderzoeksrapport 'Armoederegelingen nader bekeken' over te nemen, zijnde:

Aanbeveling 1

Vraag het college inzichtelijk te maken wat de effecten zijn van de huidige minimaregelingen op het besteedbaar inkomen van verschillende groepen inwoners in de gemeente. Laat het college het relateren aan de doelen en de kaders die in de begroting zijn gesteld en aan het gevoerde armoedebesleid. Het college zou hiervoor dezelfde indeling in groepen kunnen hanteren als de commissie sociaal minimum heeft gedaan in rapport II. Vraag het college hierbij ook de huidige bereikcijfers van de minimaregelingen aan te leveren.

Aanbeveling 2

Vraag het college om effecten van minimaregelingen ook inzichtelijk te maken op een kwalitatieve manier door ervaringen van inwoners, ervaringsdeskundigen, gebiedsteams etc op te halen. Deze kwalitatieve data geven kleur aan de kwantitatieve data uit aanbeveling 1.

Aanbeveling 3

Ga als raad, aan de hand van de antwoorden van het college (aanbeveling 1 en 2), met elkaar in gesprek over hoe u vindt dat de minimaregelingen in uw gemeente ingericht zouden moeten zijn. Neem hierbij de kennis uit deze QuickScan mee, die inzichtelijk heeft gemaakt aan welke knoppen u kunt draaien bij de verschillende regelingen. De volgende gesprekspunten zijn daarbij relevant:

- i. Bent u tevreden met wat er met de minimaregelingen wordt bereikt voor de verschillende doelgroepen en samenlevingsvormen en hun specifieke behoeften? Relateer uw mening hierover aan de gestelde beleidsdoelen, zowel lokaal als landelijk.
- ii. Indien nodig, verken met elkaar waar een aanpassing aan de orde is én mogelijk is om de effecten van de regelingen te verbeteren. Laat daarbij ook doorrekenen wat het financiële beslag ervan is en of dat nog binnen de huidige kaders past of dat er nieuw budget vrijgemaakt moet worden.

Aanbeveling 4

Vraag het college om, indien dit nog niet (voldoende) gebeurt, structureel overleg in te richten met andere gemeenten over dit onderwerp. Deze overleggen hebben als doel informatie en inzicht te krijgen en te delen over de inzet van armoederegelingen in andere gemeenten en de beleidseffecten daarvan. Betrek de inzichten die dit oplevert bij periodieke beleidsevaluatie en beleidsverantwoording van dit onderwerp.

2. Het college te verzoeken om uitvoering te geven aan aanbevelingen 1, 2 en 4.
3. Het college te verzoeken om de raad te faciliteren in het uitvoeren van aanbeveling 3.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de Gemeente Opsterland van 30 september 2024.

De griffier,

De voorzitter,

Laura Meijer

Andries Bouwman